

Biblija – Stari Zavjet 2019./2020.
ponedjeljak 11:15, srijeda 10:15,
ECTS 6, amdg.ffrz.hr

Knjiga Izlaska

**Mojsije –
osloboditelj
i zakonodavac**

U tebe se uzdam (Ps 25)

E H7 cis A E H7 E

U Te-be se uz-dam Bo-že moj! U Te-be se u- zdam Bo-že moj!

Biblija –

Stari Zavjet

Temeljni religijski i religiološki dokument

---

amdg.ffrz.hr

→ **Nastava: FFRZ**

→ **Biblija – Stari zavjet**

Biblija – Stari Zavjet 2019./2020.
ponedjeljak 11:15, srijeda 10:15,
ECTS 6, amdg.ffrz.hr

Knjiga Izlaska

Mojsije – osloboditelj i zakonodavac

Izl 1,1 ואלא שמות
“**A** ovo su imena...”
= Nastavak na Post
hebr. *Šemot*

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- *שלח* *šālah* poslati – *הלך* *hālak* ići (v10)
- 1. naznaka nevolje (v7.9);
  - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- 3. prigovor
- 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
  - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
  - Mojsije – Bog – narod

Divno ime (Ps 8)

intro: E H7 E H7

O ka - ko je div - no, Bo - že naš po
ze - mlji svoj tvo - je i - me

O ka - ko je div - no, Bo - že naš po
ze - mlji svoj tvo - je i - me

1st H7

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) –
  - יהוה → “Bog” *Elohim* (v4)
  - Abraham, Izak, Jakov i (v6)?
    - Amram (6,20)
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
  - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
  - Bez obuće (3,5)
  - Spomen za naraštaje (3,15)
  - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘*amî* moj narod 3,7.10
- ירד *jarad* sići 3,8

Božja pedagogija

□ pet Mojsijevih poteškoća

■ od krize identiteta 3,11; 4,10

□ Tko sam ja? (3,11)

□ Težak na jeziku (4,10)

■ do izvlačenja (Izl 4,13)

□ Šalji koga hoćeš...? (4,13)

– “Ne bi li ipak netko drugi...?”

□ pedagoški postupak

■ dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)

■ Bog sama sebe očituje (3,14)

□ ne skriva osjećaje (4,14):

■ ljutnja

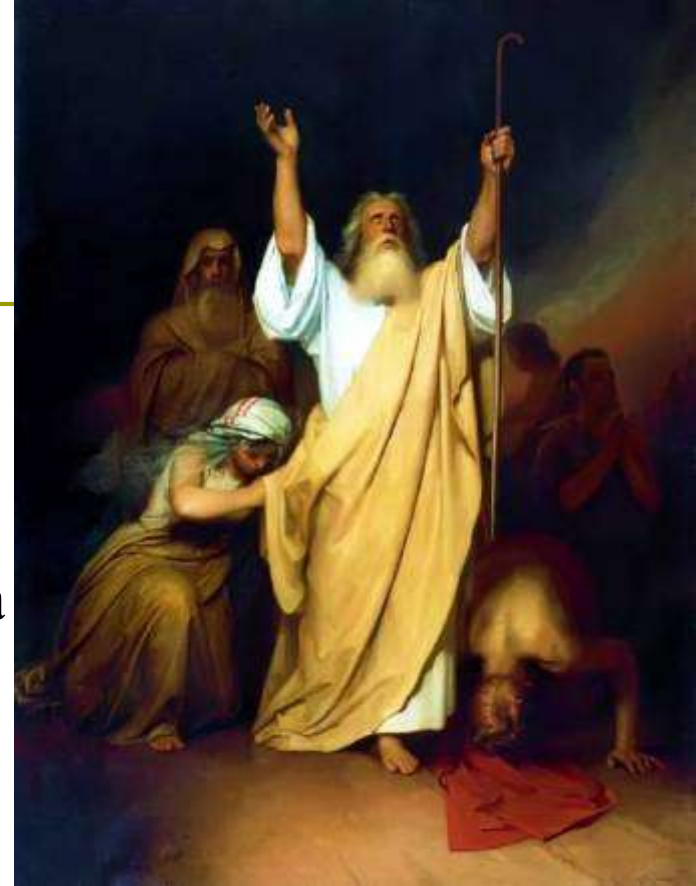
Slika Izlaska (Izl 14)

- **Vjera, steći pouzdanje**
(אמן Izl 14,31usp. Post 15,6)
– Tko? U koga?
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
  - Ako mi ne vjeruju? (4,1)
- **Stanje u 14,10:**
- **Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10)**
- **Izopačenje u 11s?**
- **Napad na Mojsija (11s)**
  - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
  - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u 14,13:
- “Ne bojte se!” (ירא)
- – korijen problema iz v10 (ירא)
  - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana
  - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יָשַׁע *jāša* ‘spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2 + 14,13.30; 15,2
  - “Gledajte *spasenje!*” (v13)
  - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
  - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)
- “Što *višeš* (HB, LXX, Vg i Šarić) k meni!” (14,15)
  - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10 צעק)

Božja pobjeda

- יהוה će se boriti za vas (Izl 14,14)
- = Bog čini bezopasnim (14,24s)
  - המם *hāmam* zbuniti, blokirati (24)
  - Blokirani kotači (25)
  - “Egipat” (26x), ne “Egipćani”
- Svrha: 14,4.18.25?
  - “Egipat će spoznati...” v4.18
  - tko govori o i što u v25?
  - Egipat: “יהוה se bori za njih” – spoznaja Boga
- Slika otkupljenja: 14,16.22.29 – nalog, opis, sažetak
- “Posred po mora po suhome”

Deset zapovijedi – δέκα λόγοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

**Sadržaj
i kontekst**

Aktualan sadržaj

- *Prva zapovijed koja navodi svrhu (usp. Ef 6,2) u Izl 20,12?*
- **Poštuj svoga oca i svoju majku!**
(אב 'ab, אמ 'em Izl 20,12; Pnz 5,16)
  - *Za koga Dan počinka u Izl 20,10?*
- **Ne radi ni ti, ni tvoj sin i ni tvoja kći!**
(בת ben, בן bat Izl 20,10; Pnz 5,14)
  - *Božja revnost u Izl 20,5?*
- **“brinem se za krivnju otaca i kod sinova...”** (Izl 20,5; Pnz 5,9)
- פקד paqad “pobrinuti se”
  - = OBITELJ

Sugovornik Božji

- Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21
- Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)
  - Obećanje *prije* zapovijedi (Izl 19,5s)
- 5x “יהוה” tvoj Bog”
koji sam te izveo (Izl 20,2)
- Izl **20,5.7.10.12**:
  - Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)
  - Ime – ne isprazno izgovarati (v7)
  - pripada mu sedmi dan (v10)
  - onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)

Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... Izl 20,2 / Pnz 5,6
  - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
  - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
  - **v3; v7:**
- **Zabrana drugih bogova**
  - **v5s; v9s:**
- **Zabrana klanjanja idolima i obrazloženje**
  - **v7; v11**
- **Čuvanje Božjeg imena**
  - **v13-15; v17-19**
- **Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi**

Razlike

- **Zašto Dan Gospodnji (Izl 20,11; Pnz 5,15)?**
  - Izl: počinak Božji, svetost
  - Pnz: izlazak + socijalna dimenzija:
  - “sam si bio sluga”
- **Tko govori u Izl 20,1; Pnz 5,1?**
- **Bog (Izl) ⇔ Mojsije (Pnz)**
- **Dodatak u Pnz 5,12.16?**
- **Mojsijeve riječi Izraelu:**
- **“Kao što ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)**
- **“ove riječi” 20,1 ⇔ 4,44**
- **תורה *tôrâ* Zakon (Pouka)**
- **Kada: Izl 19,1.16; Pnz 1,3?**
- **Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1), 3. dan (v16)**
- **Pnz: 1. 11. 40.**
  - **Gdje: Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49?**
- **Izl: brdo Sinaj**
- **Pnz: istočno od Jordana, u dolini**

